

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»
Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (Republic of Poland)
Оломоуцький університет Палацького (Чеська Республіка)
Пармський університет (Італійська Республіка)
Прешовський університет (Словацька Республіка)
Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся»

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

23-24 травня 2024 року у Житомирському державному університеті імені Івана Франка, відбудеться **XXIX Міжнародна науково-практична он-лайн конференція «Професійна підготовка компетентних фахівців в умовах сучасних освітніх трансформацій: теорія і практика»** з публікацією у фаховому журналі «Вісник ЖДУ. Педагогічні науки», фаховому збірнику наукових праць «Нові технології навчання» та збірнику наукових праць «Креативна педагогіка».

Для обговорення на конференції пропонуються такі питання:

1. Теоретичні засади професійної підготовки компетентних фахівців в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики та перспективи.
2. Компетентнісні засади підготовки майбутніх фахівців у контексті освіти для миру.
3. Освіта впродовж життя як необхідна умова підготовки компетентних фахівців в умовах сучасних викликів.
4. Професійний розвиток педагогів: шляхи інтеграції в європейський і світовий простір
5. Компетентність як необхідний чинник розвитку освіти в умовах воєнного стану та відбудови.
6. Професійна освіта для миру в умовах інформаційно-технологічного суспільства.
7. Реалізація компетентнісно орієнтованої парадигми підготовки майбутніх фахівців в освітньому середовищі ЗВО.
8. Використання сучасних цифрових технологій для комунікації учасників освітнього процесу в умовах освітньої трансформації.
9. Інноваційні технології компетентного розвитку фахівця на засадах акмеологічного підходу.
10. Дистанційне навчання та якість освіти у закладах освіти різного типу: досвід, виклики, перспективи.

Для участі у конференції просимо надіслати до **1 травня 2024 р.:**

- заявку із зазначенням відомостей про учасника (прізвище, ім'я по батькові, місце роботи, науковий ступінь, вчене звання, домашня адреса, телефон, e-mail (обов'язково), назву доповіді, а також інформацію про необхідність житла на період конференції;
  - копію документів про оплату організаційного внеску та друку статті;
  - наукову статтю (або тези), оформлену відповідно до наведених нижче зразків.
- Статті надсилати на електронну адресу: **shcherbakova_n@ukr.net**

РЕДАКЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ У ФАХОВОМУ ВИДАННІ

1. Загальні вимоги:

Кожна стаття має містити метадані. Вони публікуються у виданні, на сайті видань і зберігаються в інформаційних і наукометричних базах:

УДК, відомості про автора (авторів) із зазначенням імені, по-батькові і прізвища, наукового ступеня і вченого звання, ORCID ID, посади, місця роботи (повна назва), назви країни, e-mail.

Обсяг рукопису – від 0,5 до 1 авторського аркуша (20 000-40 000 друкованих знаків).

Подані на розгляд редакційної колегії статті мають відповідати встановленим вимогам і містити такі **необхідні елементи**:

постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;

аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор;

виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання);

виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;

висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у визначеному напрямі.

Анотації українською та англійською мовами мають становити не менше 1800 знаків без пробілів. Ключових слів має бути 6-8.

References (translated & transliterated) / Список використаних джерел та літератури має бути оформлений відповідно до міжнародного стандарту з переліку міжнародних стилів оформлення публікацій APA (American Psychological Association (APA) Style), коли рік публікації наводиться у круглих дужках після імені автора.

2. Вимоги до оформлення тексту

Матеріали подаються у друкованому вигляді (папір формату А4) та на електронному носії (компакт-диск, e-mail) в форматі Microsoft Word. Основний текст статті (шрифт Times New Roman, кегель 14, інтервал – 1,5; поля дзеркальні: верхній – 20 мм, нижній – 20 мм, зсередини – 20 мм, ззовні – 20 мм., абзацний відступ – 12,5 мм; оформлюються згідно з ДСТУ 7152:2010 «Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках».

Формат файлу – .DOC, .DOCX або .RTF.

Редакційна колегія має право редагувати й скорочувати подані матеріали. Неопубліковані статті, а також електронні носії й ілюстрації авторів не повертаються.

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор.

З А Я В К А
на участь у XXIX Міжнародній науково-практичній он-лайн конференції
**«Професійна підготовка компетентних фахівців в умовах сучасних освітніх
трансформацій: теорія і практика»**
(м. Житомир, 23-24 травня 2024 р.)

ПІБ Бірук Наталія Петрівна

Місце роботи, навчання (організація) Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління

Адреса для листування м. Житомир, відділення Нової Пошти № 25

Телефон 096-9821354

E-mail: shcherbakova_n@ukr.net

Планую (потрібне виділити):
виступити з доповіддю (до 15 хв.);
виступити з доповіддю на секційному засіданні (до 5 хв.);
взяти участь як слухач

Тема доповіді або повідомлення: «Професійно-творчий розвиток педагога-дослідника у процесі фахової підготовки»

ЗРАЗОК ПОДАННЯ ФАХОВОЇ СТАТТІ

УДК 378.091:001.89:311.14

Наталія Бірук,
доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти,
андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
ORCID ID 0000-0003-3013-2015,
shcherbakova_n@ukr.net

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ "НАУКОВА" ТА "ДОСЛІДНИЦЬКА" ДІЯЛЬНІСТЬ

У статті, на основі аналізу наукових джерел та власних досліджень, розглянуто проблему співвідношення понять "наукова" та "дослідницька" діяльності. Проаналізовано законодавчу базу, зокрема, Закони України "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність" у питаннях нормативного тлумачення досліджуваних дефініцій. З'ясовано неоднозначність тлумачення досліджуваних категорій, як і більшості категорій, у зв'язку з діапазоном їх вживання – від дитячих досліджень навколишнього світу до світових винаходів видатних вчених, від перших наукових рефератів до наукових праць, що призводять до наукових революцій. Крім того, у статті представлено результати проведеного анкетування за розробленим автором опитувальником, які дозволили розподілити сутнісні ознаки понять "наукова" та "дослідницька" діяльності на два типи, які їх характеризують – як вид діяльності та як процес. Результати підтвердили припущення щодо відсутності спільного знаменника у тлумаченнях досліджуваних категорій, оскільки, на нашу думку, кожен з науковців вкладає у поняття той зміст, який характерний особистому стилю діяльності. Зроблено висновок, що найбільш доцільним для характеристики діяльності професіонала-педагога, педагога-дослідника, науковця є вживання поняття "науково-дослідницька" діяльність.

Ключові слова: наука, наукова діяльність, дослідницька діяльність, наукові установи, дослідництво, науково-дослідницька діяльність.

Nataliia Biruk. The problem of the "scientific" and "research" activity concepts correlation

The problem of the correlation of "scientific activity" and "research activity" concepts is viewed in the article on the basis of the analysis of the scientific sources and investigation conducted. The legislative framework, in particular, the Laws of Ukraine "On Education", "On Higher Education", "On Scientific and Scientific-Technical Activities" has been analyzed in order to clarify the definitions of these concepts. The ambiguity of the interpretation of the categories under study, as well as of the majority of categories, has been identified due to the range of their application, which varies from children's exploration of the world to the world's greatest inventions of outstanding scientists, including basic scientific essays and expands up to the industrial revolution-triggering core research papers. In addition, the article presents the results of the questionnaire survey developed by the author, which allowed to divide the essential features of the concepts of "scientific" and "research" activity into two types that characterize them – as a type of activity and as a process. The results confirmed the assumption that there is no common denominator in the interpretations of the categories under study, since, in our opinion, each of the scientists puts into the concept the content that is characteristic of his/her personal style of activity. It is concluded that the most appropriate way to characterize the activities of a professional educator, educator-researcher, and scientist is the use of the "research" activity concept.

Key words: science, scientific activity, research activity, scientific institutions, research, scientific and research activity.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Прогрес, якого досягло сучасне суспільство, визначається значними позитивними змінами у всіх сферах його життєдіяльності. Система освіти не є винятком та спрямована на всебічний гармонійний розвиток особистості професіонала-педагога, готового до інновацій, творчості та який володіє різноманітними засобами науково-дослідницької діяльності.

Правильно організований процес дослідництва у закладі освіти сприяє набуттю високого рівня компетентності, легкій адаптації до швидкоплинних змін життя, створенню власної системи діяльності як з боку педагога, так і з боку тих, на кого цей процес спрямований (учнів, студентів, вихованців, слухачів тощо).

Накопичений століттями досвід розуміння науково-дослідницької діяльності призводить до суперечливих процесів – з одного боку вагоме теоретичне підґрунтя цього процесу, з іншого – складність однозначного тлумачення його складових – "наукової" та "дослідницької".

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. Науковці присвятили свої численні роботи обґрунтуванню сутності, особливостей (О. Дубасенюк, В. Кремень, Н. Ничкало, Н. Побірченко, С. Сисоєва та ін.), методології (Н. Кушнарєнко, О. Микитюк), складових, напрямів, форм і методів (Н. Базелюк, Н. Кічук, Л. Коваленко, О. Мартиненко, Л. Онищук та ін.) науково-дослідницької діяльності. Окремі складові науково-дослідницької діяльності студентів досліджувалися ..... та іншими науковцями у різних галузях наукових знань (педагогіка, психологія, філософія, соціологія та ін.). Історико-педагогічний аспект організації науково-дослідницької роботи проаналізовано А. Алексюком, В. Вихрущем, Л. Вовк, М. Євтухом, С. Золотухіною, О. Микитюком, Б. Ступариком, М. Ярмаченком та ін.

Метою статті є обґрунтування дефініцій "наукова" та "дослідницька" діяльність та їх співвідношення.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У своїх розвідках учені оперують низкою понять, які часто застосовують як синоніми до науково-дослідницької діяльності, а саме: *науково-дослідна* (Є. Райхман, Л. Сущенко) – невід’ємна складова навчального процесу закладів вищої освіти, вид творчої пізнавальної діяльності суб’єктів освітнього процесу, яка розвиває здібності до наукового та педагогічного дослідження, самостійність, ініціативу в навчанні, уміння та навички індивідуального і колективного вирішення професійних завдань [2, с. 10]; яка здійснюється як у межах навчального процесу у лабораторії або під час науково-навчального семінару, так і у позаурочний час – виконання курсових та кваліфікаційних робіт, залучення до виконання кафедральних, держбюджетних, госпдоговірних тем, наукових проєктів, участь у роботі наукових гуртків, груп, лабораторій; *дослідницько-експериментальна, експериментально-дослідницька, дослідницько-пошукова, пошуково-дослідницька* .....

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Проведений аналіз наукових джерел, освітніх нормативних документів та власних досліджень підтвердив складність виокремлення та однозначного тлумачення дефініцій "наукова" та "дослідницька" діяльність із загальноживаного терміну "науково-дослідницька", який повною мірою характеризує на сьогодні діяльність не лише педагога-дослідника, а і кожного науковця. Співвідношення понять, на нашу думку, полягає у тому, що це самостійні терміни одного порядку, причому, "як вид діяльності" вони є майже тотожними – є творчими, інтелектуальними та пошуковими, але при тлумаченні кожної з діяльностей "як процесу" набувають своїх особливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Сущенко Л.О. Теоретичні і методичні засади організації науково-дослідної роботи майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах: автореф. доктора пед. наук: спец. 13.00.04 / Інститут вищої освіти НАПН України. Київ, 2014. 40 с.
2. Лазарєв М., Лазарєва О. Технології евристичної освіти у професійній підготовці майбутнього педагога. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (16-17 квітня 2019 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2019. Том 1. С. 12-16.
3. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність". *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016. № 3. Ст. 25.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Sushchenko L.O. *Teoretychni i metodychni zasady orhanizatsiyi naukovo-doslidnoyi roboty maybutnikh pedahohiv u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh [Theoretical and methodological principles of the organization of research work of future teachers in higher educational establishments]*: avtoref. doctora ped. nauk: spets. 13.00.04 / Instytut vyshchoyi osvity NAPN Ukrayiny. Kyiv, 2014. 40 s. [in Ukrainian].
2. Lazaryev M., Lazaryeva O. Tekhnolohiyi evrystychnoyi osvity u profesiynyi pidhotovtsi maybutn`oho pedahoha [Technologies of heuristic education in the future teacher's professional training]. *Innovatsiynyy rozvytok vyshchoyi osvity: hlobal`nyy, yevropeys`kyy ta natsional`nyy vymiry zmin [Innovative development of higher education: global, European and national dimensions of change]*: materialy V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (16-17 kvitnya 2019 roku, m. Sumy). Sumy: Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2019. Tom 1. S. 12-16 [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrayiny "Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diyal`nist" [The Law of Ukraine "On Scientific and Technical Activities"]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady (VVR) [Verkhovna Rada Newsletter (VRN)]*. 2016. № 3. St. 25 [in Ukrainian].

ЗРАЗОК ПОДАННЯ ДО ЗБІРНИКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ

УДК 371.2 (09)

Вознюк О.В.,
доктор педагогічних наук, доцент
Житомирського державного університету імені Івана Франка,
академік АМСКП

ПЕДАГОГІЧНА ПАРАДОКСОЛОГІЯ ТА ЇЇ КРЕАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Концептуалізується педагогічна парадоксологія – нова перспективна галузь педагогічного знання. Виявляється необхідність не тільки реанімувати парадокс при вивченні точних та гуманітарних дисциплін, а й ввести спеціальний предмет – парадоксоведення, подібно до містичного богослов'я, яке є навчальним предметом у релігійних навчальних закладах.

Ключові слова: парадокс, парадоксологія, точні та гуманітарні дисципліни, постнекласична наукова парадигма, глобальна цивілізаційна криза, система освіти, амбівалентний підхід в педагогіці.

The pedagogical paradoxologia being a new promising area of pedagogical knowledge is conceptualized. The need not only to revive the paradox in the study of the exact sciences and the humanities is revealed. A special subject is to be introduced – the paradoxologia like mystical theology being the subject in religious schools. An postnonclassical new scientific paradigm, the development of which affects the changes of social reflection and social consciousness from discrete-atomical and fragmented to holistic continual, dialectical-paradoxical nonlinear outlook.

Keywords: paradox; paradoxologia; the exact sciences and humanities; postnonclassical scientific paradigm; global civilization crisis; the education system; the ambivalent approach in pedagogy.

Сучасний стан освіти та науки виявляє кризу як сучасної наукової парадигми, так і системи освіти, яка, на думку С.У. Гончаренка, є складовою глобальної цивілізаційної кризи та значною мірою зумовлена вузькодисциплінарними установками сучасної освіти, відчуженням її гуманітарних і природничонаукових компонентів. Наслідком цього є "фрагментарність бачення людиною реальності, що в умовах народження постіндустріального інформаційного суспільства не дає людям адекватно реагувати на загострення енергетичної й екологічної кризи, девальвацію моральних норм і духовних цінностей, калейдоскопічність зміни технологій, нестабільність політичної та економічної ситуації. Сьогодні під лавиною інформації ми страждаємо від нездатності охопити комплексність проблем, зрозуміти зв'язки і взаємодію між речами, які перебувають для нашої сегментованої свідомості в різних сферах" [1, с. 3]. Отже, зрозуміло, що актуальною є нова освітня парадигма, яка має бути інтегративною, холистичною і передбачати інтеграцію теоретичних засад і практичних результатів наукових та педагогічних парадигм і напрямів.

....

Відтак, парадоксально-нелінійне мислення має розвиватися завдяки парадоксальному дискурсу, який має бути одним із найважливіших методичних прийомів сучасного педагогічного процесу. Звідси випливає важливий висновок про нагальну потребу у комплексному розробленні нового напрямку педагогіки – педагогічного парадоксоведення.

Література:

1. Гончаренко С. Фундаментальність професійної освіти – потреба часу // Педагогічна газета. – 2004. – № 12 (125). – С. 3.